

Salaojayhdistyksen ajankohtaiset asiat

Olle Häggblom
Salaojituksen neuvottelupäivät
Tampere, 5.4.2024

Esitys

- Salaojayhdistyksen ajankohtaiset asiat
  - mm. tukipolitiikka, EU-politiikkaa, yhdistyksen käynnissä olevat hankkeet, julkaisut, tietokannasta, pätevyysjärjestelmästä
  - VESKU-hankkeen kyselyn vastaukset

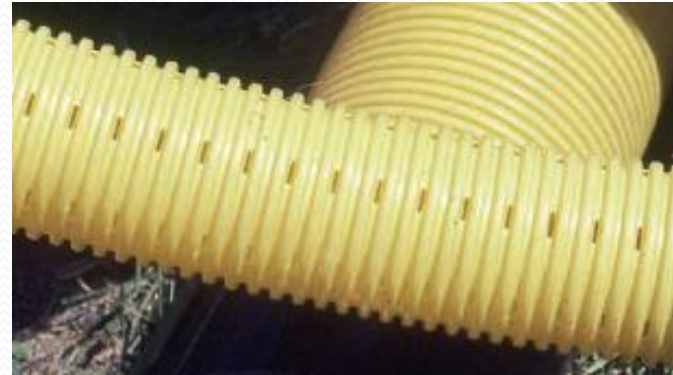

Salaojitustuki

- Uusittiin 2023 alussa osana CAP-uudistusta
- Tukiosuus 40 % (sekä tavanomainen ja säätö)
- Hyväksyttävät enimmäisyksikkökustannukset 6,00 €/ojametri (2,40 €/m), 950 € säätökaivolle
- Uusi standardi PE-putkiin liittyen
- PVC-standardi päivitetään
- Raiviot eivät tukikelpoisia (31.12.2022 jälkeen raivatut maat)

Kaikkia investointeja:

- Investoinnin saa omalla riskillä aloittaa heti hakemuksen jätettyä

Peruskuivatustuki

- Vanha peruskuivatustuki (947/1997) lopetettu vuodesta 2023 alkaen
- **Yhteinen ojitusinvestointi**
- Aktiiviviljelijät tukikelpoisia
- Vesilakiin liittyvät menettelyt säilyvät
- Tukiosuus 40 %

"Tuettavalla hankkeella on oltava myönteinen vaikutus vesiensuojeluun, luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, mikä voidaan varmistaa soveltamalla luonnonmukaisia suunnitteluratkaisuja."

Ympäristökorvaus ja ei-tuotannolliset investoinnit

- Ympäristökorvaus
  - Hs- tai turvemaalla
    - Säätosalaojitukselle (77 €/ha/v)
    - Altakastelu tai kuivatusvesien kierrätys (214 €/ha/v)
  - Kosteikon hoitosopimus (500 €/v/ha)
- Ei-tuotannollista investointitukea
  - Kosteikoille (>0,5 ha, 12 000 €/ha)
  - Uomien luonnonmukaistamisinvestoinneille (tulvatasanteet, mutkittelu, pohjapadot, yms.) (21 €/m)

EU-politiikkaa (1/2)

- Ennallistamisasetus hyväksyttiin EU-parlamentissa 27.2.2024
- Myös neuvoston on hyväksyttävä asetuksen ennen voimaantuloa
- Pähkinänkuoressa:
  - 80 % EU:n luonototyypeistä ovat huonossa kunnossa
  - EU-maiden on ennallistettava vähintään 30 prosenttia huonokuntoisista luontotyypeistä vuoteen 2030 mennessä, 60 prosenttia vuoteen 2040 mennessä ja 90 prosenttia vuoteen 2050 mennessä

[Lue lisää: https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20240223IPR18078/luonnon-ennallistaminen-eu-parlamentti-hyvaksyi-asetuksen](https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20240223IPR18078/luonnon-ennallistaminen-eu-parlamentti-hyvaksyi-asetuksen)

EU-politiikkaa (2/2)

- **Kuivatettujen turvemaiden ennallistaminen** on yksi kustannustehokkaimmista keinoista vähentää maatalousalan päästöjä. Siksi EU-maiden on tehtävä toimia, joilla ennallistetaan kuivatetuista turvemaista vähintään 30 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, 40 prosenttia vuoteen 2040 mennessä ja 50 prosenttia vuoteen 2050 mennessä.
- Uudelleenvesitys on viljelijöille ja yksityisille maanomistajille **edelleen vapaaehtoista**.
- **Tavoitteista voidaan luopua**, jos ne vähentävät niin paljon maa-alaa, ettei se enää riitä elintarviketuotantoon, joka kattaisi EU:n kuluttajien tarpeet. (nk. ”hätäjarru”)

Lue lisää: <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20240223IPR18078/luonnon-ennallistaminen-eu-parlamentti-hyvaksyi-asetuksen>

Salaojayhdistyksen ajankohtaiset

- Salaojatietokanta
  - Siirretty uudelle ylläpitäjälle vuoden 2023 aikana, mikä on aiheuttanut haasteita. Muuten toimii normaalisti
- Julkaisut
  - Kasteluopas, Salaojien kunnossapito-opas, Salaojituksen yleisesite, Turvepeltoselvitys (tulossa). Löytyy kotisivuilta.
- Käynnissä olevat hankkeet
  - Maankuivatukseen liittyvää tutkimusta: VESIMA ja MAVELA. Myös VesiHiisi, joka on Luken vetämä
  - Koulutuksen kehittäminen: VESKU
- Salaojituksen neuvottelupäivät 4.-5. huhtikuuta

Pätevyysjärjestelmästä (1/4)

- Perustettu 2017, koska lainsäädännöstä poistui pätevyys- ja laatuvaatimukset
- Tavoitteena edistää salaojituksen laatua
- Urakoitsijoille ja suunnittelijoille omat ”luokat”
- Valitettavasti jäänyt vähälle huomiolla viime vuosien aikana, mutta suunnitteilla ”ryhtiliike” vuoden 2024 aikana
- Jatketaan pitkälti kuten ennen
- Pätevyyden todentaminen kahden tai kolmen vuoden sykleissä. Ennen joka vuosi.
- Pätevyysjärjestelmään liittyvä työ toteutettaisiin yhdistyksen hallituksen nimeämän pätevyystyöryhmän toimesta

Pätevyysjärjestelmästä (2/4)

Urakoitsijat:

- Työkokemus
  - Väh. 1 vuosi
  - Jatkuvasti aktiivinen
10 salaojitustyömaata ja 50 ha salaojitusta tehtynä viimeisen kahden vuoden aikana (jos kolme vuotta, niin 15 työmaata tai 75 ha)
- Työmenetelmät
  - Peltosalaojituksen laatuvaatimukset (RIL 128-2016)
- Urakointikalusto
  - Salaojakone, jolla voidaan ojittaa vähintään 150 cm syvyyteen
Sorakalusto ja kaivinkone käytettävissä
Asennustarkkuus: laserlaitteisto tai sihtikone
- Salaojakartta
  - Kaikki muutokset merkitään karttaan (suunnittelijalle tieto/itse)
  - Täydennysojituksesta pitää laatia kartta jos ei käytetä suunnittelijaa
  - Salaojakartat tulee toimittaa tilaajalle ja SY:n tietokantaan

Pätevyysjärjestelmästä (3/4)

Urakoitsijat:

- Salaojayhdistys ja tarkastustyöryhmä
  - Työmenetelmät ja työlaadun tarkistus (RIL 128-2016)
  - Käy läpi kaluston (salaojakone, muu kalusto)
  - Suorittaa tarkastukset urakoitsijakohtaisesti urakoitsijan ilmoittamien referenssikohteiden perusteella
  - Tarkistaa dokumentoinnin eli onko työ tehty suunnitelmien mukaisesti ja työ raportoitu
  - Vaatii lisäselvityksiä tarpeen tullen
  - Mikäli vaatimukset eivät täyty, selvitetään onko mahdollisuuksia päästä järjestelmän piiriin

Pätevyysjärjestelmästä (4/4)

Salaojasuunnittelijat:

- Koulutus
  - Maaseudun vesitalouden erikoisammattitutkinnon peltosalaojituksen suunnitteluosa täytyy olla suoritettu.
- Kokemus
  - Työkokemus vähintään 2 vuotta ja suunnitelmien minimimäärä 30 kpl ja 120 hehtaaria.
- Jatkuvasti aktiivinen
  - Vähintään 20 suunnitelmaa ja 80 ha kahden vuoden aikana eli kesim. vähintään 10 suunnitelmaa/vuosi ja 40 ha/vuosi.
- Salaojakarttojen arkistointi
  - Suunnittelijan toimesta kaikki hänen tekemänsä salaojakartat täytyy olla tekovuoden jälkeisen maaliskuun loppuun mennessä tallennettu Salaojayhdistyksen ylläpitämään salaojatietokantaan
- Asianmukaiset välineet ja työmenetelmät
  - Suunnitelmat ovat digitaalisessa muodossa ja valtakunnallisessa koordinaatistossa.
- Laadukkaat suunnitelmat ja laadukas suunnitteluprosessi
  - Salaojasuunnitelman tulee sisältää 1) suunnitelmakartta, 2) suunnitelmaselostus, 3) työselostus ja 4) kustannusarvio. Suunnitelmat noudattaa RIL 128-2016 Peltosalaojituksen laatuvaatimuksia.

VESKU-hanke

- Salaojasuunnittelijoille suunnattu kysely koulutukseen liittyen (12.12.2023 – 14.1.2024)
- 16 vastaajaa (kysely lähetetty n. 55:lle)
- Tavoitteena kartoittaa Maatalouden vesitalouden osaamisalan tutkinnon ja koulutuksen päivitystarpeita
- VESKU-hanke on rahoitettu osana maa- ja metsätalousministeriön Hiilestä kiinni –kokonaisuutta, ja yhtenä tavoitteena on levittää tutkimustietoa ja edistää maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista koulutuksen, osaamisen kehittämisen ja viestinnän keinoin.

VESKU-hanke

Poimintoja kyselyn vastauksista:

- Kaikki vastaajat olivat käyneet koulutuksen
- Suurin osa vastaajista kokivat, että koulutus on antanut hyviä valmiuksia salaojasuunnittelijatyöhön (4/5)
  - “Opetus oli monipuolista ja korkeatasoista”
  - “Käytännön ja teorian soveltaminen on erittäin haastavaa tässä koulutuksessa”
- Koulutukseen toivottiin lisää käytännön harjoitusta...
  - “Koulutus olisi saatava lähemmäksi käytäntöä”
- Mutta myös teoriaopetusta toivottiin lisää
  - “Ihan teoriaosaamista voisi opettaa enemmän. Miten pelto toimii, miten maan rakenne toimii jne.”
  - “sääto salaojituksen suunnittelu, kastelu, peruskuivatus ja tukipolitiikka”

VESKU-hanke

Poimintoja kyselyn vastauksista:

- n. puolet vastaajista kokivat tarvetta jatkokoulutukseen ja vastasivat olevan halukkaita osallistumaan, mikäli jatkokoulutusta järjestettäisiin
  - Peruskuivatukseen liittyvää koulutusta
  - Myös 3D-tekniikka
- Webinaari & seminaari, sekä oppiminen oman työn ohella toivotuimmat koulutusmuodot
- n. puolet vastaajista kokivat, että vesitalouteen liittyvästä tukipolitiikasta on olemassa riittävästi tietoa
- Ehdotuksena maanviljelijöille suunnattu koulutus peltojen vesitalouteen ja kasvukuntoon liittyen

VESKU-hanke

Poimintoja kyselyn vastauksista:

- n. puolet tunnustivat, että ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen ovat tärkeitä tavoitteita omassa työssään
- Vastaajat kokivat, että pystyvät työssään vaikuttamaan molempiin, mutta eivät aina pysty siihen käytännön syiden takia (mm. talous, asiakkaiden toiveet)
  - “Monessa asiassa raha (tukijärjestelmät) ratkaisevat menettelytavan.”
- Valtaosa tunnustivat, että ilmastonmuutos tulee vaatimaan sopeutumista (toimintatapojen muuttamista ja/tai osaamisen kehittämistä), ja kokivat, että työssään sovellettavaa tietoa siihen on riittävästi saatavilla.

VESKU-hanke

Poimintoja kyselyn vastauksista:

- n. puolet vastaajista kokivat, että tukipolitiikka vaikuttaa siihen, minkälaisia hankkeita toteutetaan, ja että se myös vaikuttaa heidän työhön (peruskuivatustuki)
- Sätösalaohjitus tunnistettiin tärkeämmäksi keinoksi turvepeltojen päästöjen hillitsemiseen.
  - Myös lannan käyttö, kasvipeitteisyys

VESKU-hanke

Poimintoja kyselyn vastauksista:

- Kysymykseen salaojitussuunnittelun kysyntään liittyen tuli vastauksia laidasta laitaan:
  - “Säätöojitusta on **enemmissä määrin.**”
  - “Salaojasuunnittelun **määrät ovat laskeneet.** Kaikkiaan kuivatuspuoli on näivettynyt kuten on asiakaskuntamme. Tarvetta on, mutta ei rahaa tiloilla kunnostaa peltoja. Vain isot pystyy toimimaan”
  - “**Kysyntä on kasvanut**”

Myös laadullisia muutoksia:

- “Viime vuosina on tullut enemmän kiinnostusta altakastelu mahdollisuuksista oikeasti viljelyä ja satoa ajatellen eikä pelkästään tuen saamisen takia.”
- “ Kyllä on muuttunut. Ennen puhuttiin vain maaperän kuivattamisesta, nyt maaperän vesitaloudesta.”

VESKU-hanke

Poimintoja kyselyn vastauksista:

- Sana on vapaa:
  - Käytännönläheisempää koulutusta/mentorointia
  - Uusi tekniikka kehiin
  - Koulutuksia maanviljelijöille
- Yhteenveto:
  - Käytännön ja teorian yhdistäminen
  - Käytännönläheinen koulutus ja oppiminen työssä/mentorointi
  - Peruskuivatukseen liittyvää koulutusta

Kiitoksia!

[Lisää tietoa: www.salaojayhdistys.fi](http://www.salaojayhdistys.fi)

- tietoa maankuivatuksesta
- kustannukset
- investointituet
- salaojakarttatilaukset
- julkaisuja
- tutkimukset ja tutkimustietopankki
- opetusmateriaali
- yhteystietoja
  - suunnittelijat, urakoitsijat
  - ojasännöitsijät, huuhtelijat
- sopimusphojia

